

Mondelinge taal - groep 6

Middelen organisatie en frequentie	
<p>Taal heeft een inhoudelijk deel (onder andere: woordenschat, zinsbouw, grammatica, lezen) en een communicatief deel (onder andere: uitwisselen van ervaringen, ideeën, meningen, gevoelens). Deze onderdelen van taal krijgen expliciet aandacht tijdens de lessen.</p> <p>Frequentie: 2,5 uur per week.</p>	
Na te streven doelen	Leerkracht aanpak
<p>Aan de taallessen worden doelen gekoppeld die centraal moeten staan in ofwel de groep ofwel de individuele taallessen / logopedie. In de groep ligt de nadruk op vergroten van woordenschat en communicatieve redzaamheid.</p> <p>Begrijpend luisteren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Benoemt na het luisteren naar een mening tekst de verschillende meningen over een onderwerp (herkennen van een mening als luisterdoel) • Maakt bij het luisteren naar een mening tekst onderscheid tussen feiten, meningen en argumenten <p>Spreken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Houdt een uitgebreide, voorbereide presentatie over een onderwerp (meer beschouwend en wereldoriënterend) voor een groep klasgenoten • Heeft inbreng in een discussie • Maakt in zijn formuleringen nauwelijks nog vorm- en structuurfouten • Houdt een kort voorbereid praatje voor een groep klasgenoten en reageert daarbij op eenvoudige vragen <p>Sociaal taalgebruik</p> <p><i>Basisaanbod (dient beheerst te worden voor uitstroom VMBO beroepsgericht)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Beantwoordt een uitnodiging van onbekenden • Biedt gepast zijn excuses aan onbekende volwassenen aan • Geeft aan dat het belangrijk is om verzorgd taalgebruik te gebruiken <p><i>Basisaanbod (dient beheerst te worden voor uitstroom VMBO T)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Neemt een compliment van bekenden en onbekenden op een correcte manier in ontvangst 	<p>Hieronder volgen een aantal aandachtspunten voor de leerkracht de communicatieve ontwikkeling te stimuleren.</p> <p>De leerkracht</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorgt dat hij/zij goed te zien is • Spreekt duidelijk en langzaam • Deelt mondelinge informatie op in stukjes • Creëert veilige en uitnodigende spreesituaties • Volgt, past taal aan en voegt taal toe • Beantwoordt pogingen tot communicatie positief • Verwoordt handelen • Benoemt de dingen om zich heen • Benoemt emoties van zichzelf en het kind • Stimuleert alertheid, luistergerichtheid en het opgang houden van gesprek • Brengt structuur aan verhalen door samen te vatten en goed terug te geven van taal • Gebruikt dagritmes e.d. • Gebruikt natuurlijke gebaren • Gebruikt luisterspeltjes voor de stimulering van de luistervaardigheid. • Herhaalt auditief aangeboden informatie <p>Leerkracht en logopedist gebruiken Van den Nulft & Verhallen voor het aanleren van nieuwe scripts en stimulering van de conceptvorming.</p> <p>Leerkracht en logopedist gebruiken denk stimulerende gespreksmethodieken (DGM) om het taal-denkniveau verder te stimuleren.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Geeft beleefd informatie aan onbekende volwassenen (gegevens verstrekken aan bibliotheek) <p>Mening geven</p> <p><i>Basisaanbod (dient beheerst te worden voor uitstroom VMBO beroepsgericht)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bespreekt meningen globaal vanuit de eigen mening • Verwoordt de mening van anderen <p><i>Basisaanbod (dient beheerst te worden voor uitstroom VMBO T)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Houdt zijn standpunt vast • Onderscheidt feiten en meningen met hulp van signaalwoorden (ik vind, volgens mij) <p>Woordvorming</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herkent en vormt meervoudsvormen met 's en onregelmatige meervoudsvormen • Herkent de verbuiging van en verbuigt bijvoeglijke naamwoorden, inclusief stoffelijke bijv. nw. • Herkent en vormt onregelmatige trappen van vergelijking • Herkent en gebruikt een aantal frequent voorkomende voor- en achtervoegsels (-loos, on-) • Herkent en vormt samenstellingen, opgebouwd uit zelfstandig naamwoorden, bijvoeglijke naamwoorden of werkwoorden • Herkent en gebruikt scheidbare werkwoorden in zinnen • Vervoegt ww in o.t.t.(onregelmatig) • Vervoegt ww in o.v.t. (sterk, zwak) <p>Zinsbouw</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herkent en gebruikt de juiste bezittelijke voornaamwoorden • Herkent en gebruikt de juiste aanwijzende voornaamwoorden • Herkent en gebruikt persoon aanduidende woorden als verwijswaarden • Herkent de verwijswaarden 'die', 'deze', 'dat', 'dit' en bepaalt waar het verwijswaard naar verwijst • Herkent voorzetsels van richting en een aantal andere voorzetsels • Onderscheidt en benoemt onderwerp, persoonsvorm en hele werkwoord (woordenboekvorm) in een zin • Herkent en benoemt de persoonsvorm van een zin door de zin vragend te maken • Herkent en benoemt de persoonsvorm door het onderwerp te veranderen van enkelvoud naar meervoud of andersom • Herkent en benoemt tijd van een zin • Weet dat de persoonsvorm verandert als de zin van tijd verandert en vormt de juiste tijd van de persoonsvorm • Vormt samengestelde zinnen met de voegwoorden of (onder- en nevenschikkend), toen, wanneer, doordat (onderschikkend) • Kent enkele toepassingen van een komma 	<p>Voor de kringregels het beurtgedrag worden pictogrammen gebruikt die door de hele school hetzelfde zijn.</p> <p>De mondelinge taaldoelen worden ook tijdens de logopedische therapie behandeld, in groepsverband en indien nodig individueel.</p>
---	--

Woordenschat en woordleerstrategieën

- Breidt zijn woordenschat uit met woorden voor een taalniveau van 9/10 jaar
- Begrijpt en gebruikt diverse uitdrukkingen en gezegden
- Gebruikt een eenvoudig woordenboek om woorden te leren
- Maakt bij het afleiden van de betekenis van een woord gebruik van relaties tussen woorden (tegenstellingen, synoniemen, gradaties in sterkte van betekenis)
- Past geleerde woordleer- en onthoudstrategieën zelfstandig toe na hierop gericht te zijn

Onderstaande doelen betreffen geen actieve benoeming van het zinsdeel. Kinderen hoeven nog niet aan te geven of iets een persoonsvorm of een werkwoord is. Ze gebruiken ze wel en middels de methode taalverhaal maken ze ook kennis met de termen (echter deze methode begint met “doe,- en dingwoorden”).

- Werkt met homoniemen
- Werkt met het enkelvoud en meervoud
- Werkt met het onderwerp
- Werkt met de persoonsvorm
- Werkt met het hele werkwoord

Communicatieve redzaamheid

Expliciet aandacht voor : **zie ontwikkelingsperspectief**

Technisch lezen (verdiept aanbod groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 LL 7	≥M6-E6 LL 8 en 9	≥M7 LL 9 en 10	≥E7 LL 10+
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 LL 4, 5 en 6	M5-E5 LL 6 en 7	M6-E6 LL 8 en 9	E6-E7 LL 9 en 10
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 LL 3 en 4	E4 LL 4 en 5	E4-E5 LL 4, 5, 6 en 7	E5-M6 LL 7 en 8
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	< E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 F&L1,2,3 LL 1,2	≤ M4 F&L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤M4 F&L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤ M5 F&L1 t/m 6 LL1,2,3
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
<p>AVI-M6</p> <p>5 Leest zinnen met ongeveer 9-11 woorden met de juiste intonatie.</p> <p>6 Leest meerlettergrepige woorden met –ou- als /oe/.</p> <p>7 Leest drie- en meerlettergrepige woorden met leesmoelijkheden.</p> <p>8 Leest woorden met de lettercombinatie –air-.</p> <p>9 Leest meerlettergrepige en laagfrequente leenwoorden.</p> <p>10 Leest woorden met een trema.</p> <p>11 Leest woorden met meerdere open lettergrepen (materialen).</p> <p>AVI-E6</p> <p>12 Leest zinnen met ongeveer 10-12 woorden met de juiste intonatie.</p> <p>13 Leest meerlettergrepige woorden met –eau erin (bureaustoel).</p> <p>14 Leest meerlettergrepige woorden die eindigen op –ele, -eaal, -ueel, of -iele.</p> <p>15 Leest eigentijdse nieuwe woorden (e-mailen).</p> <p>16 Leest alle woordtypen.</p>				<p>Methode</p> <p>De (nieuwe) Leeslijn; Leesweg Leerboek 8 en 9 Wegwijzers serie 8 en 9 Leeskaarten Leespad (kaarten met instructie en verwerkingsopdrachten als extra verdieping) Extra: spoorzoekers leesfase 7</p> <p>Ondersteuning door de F&L methode</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. • eventueel klanken kleuren. • duidelijk gestructureerde opbouw van de les (vast instructiemodel) • voor – koor – doorlezen • leesstimulerende spelletjes aanbieden • gevarieerd boeken aanbod • interactief voorlezen • schrijfproducten van kinderen zichtbaar in de klas tonen <p>Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel</p>			3,5 per week

Technisch lezen (basis aanbod groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 LL 7	≥M6-E6 LL 8 en 9	≥M7 LL 9 en 10	≥E7 LL 10+
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 LL 4, 5 en 6	M5-E5 LL 6 en 7	M6-E6 LL 8 en 9	E6-E7 LL 9 en 10
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 LL 3 en 4	E4 LL 4 en 5	E4-E5 LL 4, 5, 6 en 7	E5-M6 LL 7 en 8
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	< E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 F&L1,2,3 LL 1,2	≤ M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤ M5 F&L1 t/m 6 LL1,2,3
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
<p>AVI-M5</p> <p>17 Leest zinnen met ongeveer 10 woorden met de juiste intonatie</p> <p>18 Leest samengestelde zinnen</p> <p>19 Leest drie- en meerlettergrepige woorden zonder leesmoeilijkheden</p> <p>20 Leest waar nodig de klanken –c- als /k/, -c- als /s/, ch als /sj/ en g als /zj/</p> <p>21 Leest woorden met een –y-, -x-, -'s, 's-</p> <p>22 Leest woorden die eindigen op –y</p> <p>23 Leest meerlettergrepige woorden met –tie erin (vakantiepret)</p> <p>24 Leest meerlettergrepige woorden met -i als /ie/ (sigaretten)</p> <p>25 Leest woorden eindigend op een open lettergreep(domino, piano)</p> <p>26 Leest met een klein lettertype</p> <p>AVI-E5</p> <p>27 Leest zinnen met ongeveer 10 á 11 woorden met de juiste intonatie</p> <p>28 Leest alle drie- en meerlettergrepige woorden zonder leesmoeilijkheden</p> <p>29 Leest woorden met –ch- als /sj/-, -ge als -/zje/-, -eau- als -/oo/-</p> <p>30 Leest woorden eindigend op -isch</p>				<p>Methode</p> <p>De (nieuwe) Leeslijn; Leesweg</p> <p>Leerboek 6 en 7</p> <p>Wegwijzers serie 6 en 7</p> <p>Leeskaarten Leespad (kaarten met instructie en verwerkingsopdrachten als extra verdieping)</p> <p>Extra: spoorzoekers leesfase 6</p> <p>Ondersteuning door de F&L methode</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. • Eventueel klanken kleuren. • duidelijk gestructureerde opbouw van de les (vast instructiemodel) • voor – koor – doorlezen • leesstimulerende spelletjes aanbieden • gevarieerd boeken aanbod • interactief voorlezen • schrijfproducten van kinderen zichtbaar in de klas tonen <p>Didactische aanpak:</p> <p>Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel</p>			3,5 uur per week

Technisch lezen (minimum aanbod groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 LL 7	≥M6-E6 LL 8 en 9	≥M7 LL 9 en 10	≥E7 LL 10+	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 LL 4, 5 en 6	M5-E5 LL 6 en 7	M6-E6 LL 8 en 9	E6-E7 LL 9 en 10	
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 LL 3 en 4	E4 LL 4 en 5	E4-E5 LL 4, 5, 6 en 7	E5-M6 LL 7 en 8	
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	< E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 F&L1,2,3 LL 1,2	≤ M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤ M5 F&L1 t/m 6 LL1,2,3	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
AVI-E4 31 Leest een doorlopende tekst met zinnen van ongeveer 7-9 woorden met de juiste intonatie. 32 Leest alle typen twee-, drie- en meerlettergrepige woorden (te-le-vi-sie) en met voorvoegsel ge-, be-, ver- zonder leesmoelijkheden. 33 Leest woorden op -tie uitgesproken als -/tsie/. 34 Leest leenwoorden zonder afwijkende klank-tekenrelaties (portemonnee, diskette).				Methode De (nieuwe) Leeslijn; Leesweg Leerboek 4 en 5 Wegwijzers serie 4 en 5 Werkschrift Spelletjes van de Leeslijn Leeskaarten Leespad vanaf leerboek 5 (kaarten met instructie en verwerkingsopdrachten als extra verdieping) Extra: spoorzoekers leesfase 5 Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak <ul style="list-style-type: none"> • structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. • eventueel klanken kleuren. • duidelijk gestructureerde opbouw van de les (vast instructiemodel) • voor – koor – doorlezen • leesstimulerende spelletjes aanbieden • gevarieerd boeken aanbod • interactief voorlezen • schrijfproducten van kinderen zichtbaar in de klas tonen • verlengde instructie Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel			3,5 uur per week (streven is 1 uur extra in te roosteren)	

Technisch lezen (<minimum aanbod groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 LL 7	≥M6-E6 LL 8 en 9	≥M7 LL 9 en 10	≥E7 LL 10+
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 LL 4, 5 en 6	M5-E5 LL 6 en 7	M6-E6 LL 8 en 9	E6-E7 LL 9 en 10
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 LL 3 en 4	E4 LL 4 en 5	E4-E5 LL 4, 5, 6 en 7	E5-M6 LL 7 en 8
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	< E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 F&L1,2,3 LL 1,2	≤ M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤ M5 F&L1 t/m 6 LL1,2,3
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
<p>Extra doelgericht aandacht voor fonemisch bewustzijn (doelen van groep 2)</p> <p>A. Sorteren van woorden op beginklank</p> <p>B. Synthetiseren van klanken tot een woord</p> <p>C. Isoleren van klanken in een woord</p> <p>D. Een klank in een woord toevoegen, weglaten of vervangen</p> <p>E. Analyseren van klanken in een woord</p> <p>AVI-START</p> <p>1. Wijst gevraagde letters aan</p> <p>2. Benoemt aangewezen letters</p> <p>3. Herkent direct lidwoorden: “de, het en een”.</p> <p>4. Herkent simpele woorden, zoals “teen, roos, boom” (doorzien structuur eenvoudige klankzuivere woorden)</p> <p>AVI-M3</p> <p>35 Benoemt vlot alle letters.</p> <p>36 Leest vlot klankzuivere (M)K(M) (jaap, om, juf, ik, pen, boos).</p> <p>37 Leest korte zinnen met één zin per regel (met hoofdletters).</p> <p>38 Leest woorden met één medeklinkercombinatie.</p> <p>39 MMKM/MKMM (slak/baars).</p> <p>40 Leest vlot samengestelde zinnen.</p> <p>AVI-E3</p> <p>41 Leest vlot samengestelde zinnen over twee regels verdeeld.</p> <p>42 Leest vlot eenlettergrepige woorden eindigend op -dt, -ng of -nk.</p> <p>43 Leest vlot twee en drie medeklinkers vooraan en/of achteraanMKMM (bank)/MMKM (stil)/ MMKMM (storm), MMMKM (strip), MKMMM (barst).</p> <p>44 Leest vlot eenvoudige tweelettergrepige of samengestelde woorden (ro-ver, voet-bal).</p> <p>45 Leest vlot verkleinwoorden.</p> <p>46 Kent de betekenis van een punt, vraagteken, komma, uitroepeteken en hoofdletters.</p> <p>AVI-M4</p> <p>47 Leest zinnen met ongeveer 6-8 woorden met de juiste intonatie.</p>				<p>Methode:</p> <p>F&L</p> <p>Deel 1, 2, 3 : doelen A t/m 4</p> <p>Deel 4 en hoger : doelen 5 t/m 16</p> <p>De (nieuwe) Leeslijn; Leesweg</p> <p>Leerboek 1 en 2 : doelen 5 t/m 16</p> <p>Leerboek 3 : doelen 17 t/m 21</p> <p>Pedagogische aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerkracht heeft positieve verwachtingen met betrekking tot het leren lezen spreekt deze ook uit. De leerkracht biedt leerlingen uitzicht op succes met lezen. De leerkracht ondersteunt kinderen bij het lezen als dat nodig is. De leerkracht geeft een zwakke lezer nooit onvoorbereid een leesbeurt. De leerkracht toont belangstelling voor de beleving van het lezen van kinderen. De leerkracht stimuleert geloof in eigen kunnen en plezier in eigen mogelijkheden. De leerkracht helpt kinderen bij het zoeken van verklaringen voor succes en falen met het lezen en zoekt met leerlingen naar productieve attributies <p>Didactische aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerkracht geeft aan wat het doel en de inhoud van de les is. De leerkracht deelt de stof op in kleine stapjes. De leerkracht doet voor en denkt hardop. De leerkracht gebruikt concrete voorbeelden bij de instructie. De leerkracht besteedt aandacht aan de context. 			<p>3,5 uur per week</p> <p>(streven is 1 uur extra in te roosteren)</p>

<p>48 Leest vlot korte zinnen die betekenisvol zijn afgebroken en doorlopen op de volgende regel.</p> <p>49 Leest vlot alle typen eenlettergrepige, tweelettergrepige woorden en drielettergrepige woorden zonder leesmoelijkheden.</p> <p>50 Leest samengestelde zinnen, nevenschikkend en onderschikkend.</p> <p>51 Leest met een middelgroot lettertype.</p> <p>Extra aandacht voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vergroten leesmotivatie 	<ul style="list-style-type: none"> • De leerkracht zorgt voor interactie tijdens de instructie. • De leerkracht zorgt voor afwisseling tijdens de instructie • Niet laten worstelen maar direct voorzeggen • Wacht hint prijs aanpak • Voor – koor – door lezen <p>Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel</p>	
--	---	--

Begrijpend lezen (verdiept aanbod groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 Tekstv. 4	≥M6 -E6 Tekstv. 5 ; Nb,A	≥M7 Tekstv.6 ; Nb. B	≥(E7)M8 Tekstv.7 ;Nb.B
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 Tekstv. 4	M5-E5 Tekstv. 5 ; Nb.AA	M6-E6 Tekstv.6 ; Nb.A	E6- E7 Tekstv.7 ;Nb.A/B
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 Tekstv. 4	E4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	E4-E5 Tekstv.6;Nb.AA	E5-M6 Tekstv.7;Nb.A(A)
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	≤ E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 Tekstv. 4	≤ M4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	≤ M4 Tekstv.6 ; Nb.AA	≤ M5 Tekstv.7 ; Nb. AA
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
<ul style="list-style-type: none"> Plezier hebben in lezen Verschillende typen teksten herkennen in combinatie met communicatieve bedoelingen. Een mening vormen. Een antwoord vinden op eigen vragen Eigen kennis uitbreiden en informatie ontleen aan een tekst. Het verschil zien tussen feit en fictie. Het aanleren en toepassen van de 5 begrijpend leesstrategieën: <ol style="list-style-type: none"> Voorspellen Ophelderen van onduidelijkheden Vragen stellen Relaties en verwijswaarden Samenvatten Uitbreiding van de woordenschat 				<p>Methode Tekstverwerken Leesboek en werkboek niveau 5 Nieuwsbegrip A</p> <p>Strategieën die consequent ingezet worden:</p> <p>Voor</p> <ul style="list-style-type: none"> Waarom ga ik deze tekst lezen? Ik voorspel Wat weet ik al? <p>Tijdens</p> <ul style="list-style-type: none"> Wat doe ik als ik het niet meer snap? <p>Na</p> <ul style="list-style-type: none"> Ik visualiseer de tekst (schema, web) Ik vat samen (o.a. thema, hoofdgedachte) Ik stel vragen over de tekst <ul style="list-style-type: none"> Ben ik te weten gekomen wat ik te weten wilde komen? Wat vind ik van de inhoud? Wat weet ik nog niet? Wat kan ik doen om daar achter te komen? <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> Modellen, hardop voordoen. Vaardigheden laten toepassen op andere teksten. 			2 x 60 minuten per week

Begrijpend lezen (basis aanbod groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 Tekstv. 4	≥M6 -E6 Tekstv. 5 ; Nb.A	≥M7 Tekstv.6 ; Nb. B	≥(E7)M8 Tekstv.7 ;Nb.B
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 Tekstv. 4	M5-E5 Tekstv. 5 ; Nb.AA	M6-E6 Tekstv.6 ; Nb.A	E6- E7 Tekstv.7 ;Nb.A/B
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 Tekstv. 4	E4 Tekstv. 5 ; Nb.AA	E4-E5 Tekstv.6;Nb.AA	E5-M6 Tekstv.7;Nb.A(A)
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	≤ E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 Tekstv. 4	≤ M4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	≤ M4 Tekstv.6 ; Nb.AA	≤ M5 Tekstv.7 ; Nb. AA
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
<ul style="list-style-type: none"> Plezier hebben in lezen Verschillende typen teksten herkennen in combinatie met communicatieve bedoelingen. Een mening vormen. Een antwoord vinden op eigen vragen Eigen kennis uitbreiden en informatie ontlenen aan een tekst. Het verschil zien tussen feit en fictie. Het aanleren en toepassen van de 5 begrijpend leesstrategieën: <ol style="list-style-type: none"> Voorspellen Ophelderen van onduidelijkheden Vragen stellen Relaties en verwijzwoorden Samenvatten Uitbreiding van de woordenschat 				<p>Methode Tekstverwerken Leesboek en werkboek niveau 5 Nieuwsbegrip AA</p> <p>Strategieën die consequent ingezet worden:</p> <p>Voor</p> <ul style="list-style-type: none"> Waarom ga ik deze tekst lezen? Ik voorspel Wat weet ik al? <p>Tijdens</p> <ul style="list-style-type: none"> Wat doe ik als ik het niet meer snap? <p>Na</p> <ul style="list-style-type: none"> Ik visualiseer de tekst (schema, web) Ik vat samen (o.a. thema, hoofdgedachte) Ik stel vragen over de tekst Ben ik te weten gekomen wat ik te weten wilde komen? Wat vind ik van de inhoud? Wat weet ik nog niet? Wat kan ik doen om daar achter te komen? <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> Modellen, hardop voordoen. Vaardigheden laten toepassen op andere teksten. 			2 x 60 minuten per week

Begrijpend lezen (minimum aanbod groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 Tekstv. 4	≥M6 -E6 Tekstv. 5 ; Nb.A	≥M7 Tekstv.6 ; Nb. B	≥(E7)M8 Tekstv.7 ; Nb.B
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 Tekstv. 4	M5-E5 Tekstv. 5 ;Nb.AA	M6-E6 Tekstv.6 ; Nb.A	E6- E7 Tekstv.7 ;Nb.A/B
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 Tekstv. 4	E4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	E4-E5 Tekstv.6;Nb.AA	E5-M6 Tekstv.7;Nb.A(A)
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	≤ E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 Tekstv. 4	≤ M4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	≤ M4 Tekstv.6 ; Nb.AA	≤ M5 Tekstv.7 ; Nb. AA
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
<ul style="list-style-type: none"> Plezier hebben in lezen Verschillende typen teksten herkennen in combinatie met communicatieve bedoelingen. Een mening vormen. Een antwoord vinden op eigen vragen Eigen kennis uitbreiden en informatie ontleen aan een tekst. Het verschil zien tussen feit en fictie. Het aanleren en toepassen van de 5 begrijpend leesstrategieën: <ol style="list-style-type: none"> Voorspellen Ophelderen van onduidelijkheden Vragen stellen Relaties en verwijzwoorden Samenvatten Uitbreiding van de woordenschat 				<p>Methode Tekstverwerken Leesboek en werkboek niveau 5 Nieuwsbegrip AA</p> <p>Strategieën die consequent ingezet worden:</p> <p>Voor</p> <ul style="list-style-type: none"> Waarom ga ik deze tekst lezen? Ik voorspel Wat weet ik al? <p>Tijdens</p> <ul style="list-style-type: none"> Wat doe ik als ik het niet meer snap? <p>Na</p> <ul style="list-style-type: none"> Ik visualiseer de tekst (schema, web) Ik vat samen (o.a. thema, hoofdgedachte) Ik stel vragen over de tekst Ben ik te weten gekomen wat ik te weten wilde komen? Wat vind ik van de inhoud? Wat weet ik nog niet? Wat kan ik doen om daar achter te komen? <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> Pre-teaching voor kinderen met een laag leesniveau. Modellen, hardop voordoen. Vaardigheden laten toepassen op andere teksten. <p>Oefeningen ter bevordering van het begrijpend lezen:</p>			2 x 60 minuten per week

	<ul style="list-style-type: none">• Van een drieregelig verhaaltje de laatste zin bedenken• Van een vierregelig verhaaltje de eerste zin kiezen uit drie mogelijkheden• Zinnen in de goede volgorde plaatsen.• Ontbrekende woorden in een verhaaltje invullen• Vragen naar aanleiding van een (korte) tekst maken.• Gatenteksten• Zinnen in de goede volgorde plaatsen• Vragen over een (langere) tekst beantwoorden.	
--	--	--

Begrijpend lezen (< minimum groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 Tekstv. 4	≥M6 -E6 Tekstv. 5 ; Nb.A	≥M7 Tekstv.6 ; Nb. B	≥(E7)M8 Tekstv.7 ;Nb.B
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 Tekstv. 4	M5-E5 Tekstv. 5 ;Nb.AA	M6-E6 Tekstv.6 ; Nb.A	E6- E7 Tekstv.7 ;Nb.A/B
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 Tekstv. 4	E4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	E4-E5 Tekstv.6;Nb.AA	E5-M6 Tekstv.7;Nb.A(A)
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	≤ E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 Tekstv. 4	≤ M4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	≤ M4 Tekstv.6 ; Nb.AA	≤ M5 Tekstv.7 ; Nb. AA
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
<ul style="list-style-type: none"> Plezier hebben in lezen Verschillende typen teksten herkennen in combinatie met communicatieve bedoelingen. Een mening vormen. Een antwoord vinden op eigen vragen Eigen kennis uitbreiden en informatie ontlenen aan een tekst. Het verschil zien tussen feit en fictie. Het aanleren en toepassen van de 5 begrijpend leesstrategieën: <ol style="list-style-type: none"> Voorspellen Ophelderen van onduidelijkheden Vragen stellen Relaties en verwijswaarden Samenvatten Uitbreiding van de woordenschat 				<p>Methode Tekstverwerken Leesboek en werkboek niveau 5 Nieuwsbegrip AA</p> <p>Strategieën die consequent ingezet worden:</p> <p>Voor</p> <ul style="list-style-type: none"> Waarom ga ik deze tekst lezen? Ik voorspel Wat weet ik al? <p>Tijdens</p> <ul style="list-style-type: none"> Wat doe ik als ik het niet meer snap? <p>Na</p> <ul style="list-style-type: none"> Ik visualiseer de tekst (schema, web) Ik vat samen (o.a. thema, hoofdgedachte) Ik stel vragen over de tekst Ben ik te weten gekomen wat ik te weten wilde komen? Wat vind ik van de inhoud? Wat weet ik nog niet? Wat kan ik doen om daar achter te komen? <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> Pre-teaching voor kinderen met een laag leesniveau. Modellen, hardop voordoen. Vaardigheden laten toepassen op andere teksten. <p>Oefeningen ter bevordering van het begrijpend lezen:</p>			2 x 60 minuten per week

	<ul style="list-style-type: none">• Van een drieregelig verhaaltje de laatste zin bedenken• Van een vierregelig verhaaltje de eerste zin kiezen uit drie mogelijkheden• Zinnen in de goede volgorde plaatsen.• Ontbrekende woorden in een verhaaltje invullen• Vragen naar aanleiding van een (korte) tekst maken.• Gatenteksten• Zinnen in de goede volgorde plaatsen• Vragen over een (langere) tekst beantwoorden.	
--	--	--

Schriftelijke taal (verdiept aanbod groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 TLL 1 t/m 14	≥E4 TLL 15 t/m 22	≥E5 ZIT A1, A2: 6,7	≥M6 -E6 ZIT A2: 8t/m10, B1: 1 t/m 4	≥M7 ZIT B1: 5 , B2 C1: 1	≥(E7)M8 ZIT C1: 2 t/m 5 C2: 6 t/m 8
Basis	VMBO KB/ BB	M3 TLL 1 t/m 11	M4 TLL 12 t/m 19	E4-M5 ZIT A1,A2:6	M5-E5 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	M6-E6 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E6- E7 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4
Minimum	PrO/LWOO	M3 TLL 1 t/m 11	E3 TLL 12 t/m 17	M4 ZIT A1, A2: 6	E4 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	E4-E5 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E5-M6 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4
<minimum	PrO	≤ M3 TLL 1 t/m 11	≤ E3 TLL 12 t/m 17	≤E3 ZIT A1, A2: 6	≤ M4 ZIT A2	≤ M4 ZIT A2	≤ M5 ZIT B1
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
<p>Kerdoelen: A mondelinge taalvaardigheid B leesvaardigheid C schrijfvaardigheid D taalbeschouwing</p> <p>Spreken/luisteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren hoe ze eenvoudige mededelingen beter kunnen begrijpen en kunnen doorvertellen. De leerlingen leren verslag te doen van belevenissen en het verslag van anderen beter te begrijpen. De leerlingen leren beseffen dat de mondelinge presentatie van teksten gevarieerd en belangrijk is. De leerlingen leren dat doorvragen betere, duidelijker antwoorden oplevert. De leerlingen leren dat een uitleg duidelijker wordt als je belangrijke zaken herhaalt of op een andere manier zegt. De leerlingen leren dat je commentaar kunt leveren op ervaringen, meningen en emoties. De leerlingen leren dat je gemakkelijker met iemand praat die dezelfde interesses of emoties heeft. <p>Woordenschat:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren woorden; woordbetekenissen en relaties tussen woorden. De leerlingen leren woorden leren; strategieën voor het leren van woorden en kennis over woorden. <p>Woordbouw:</p>				<p>Methode Zin in Taal deel A en B Taalboek A2 en B1 eenheid 1 t/m 4 Taalmaatje A en B</p> <p>Ondersteuning door de F&L methode</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekenklanken rood en de medeklinkers blauw. Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. Aanleren van gespreksregels. Leiden van ervarings- en/of leergesprekken. Veel aandacht (middels viertakt model) voor woorden uit de tekst en /of de opdrachten. Veel aandacht voor taalbeschouwing (formulering, woordvorming, zinsstructuur, zinssoorten, werkwoorden enz.) Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen/opdrachten. Nabespreken van de gemaakte oefeningen/opdrachten. Inspelen op vragen. Stimuleren van het zelfstandig werken. 			2 uur per week

<ul style="list-style-type: none"> • De leerlingenleren de volgende woordbouwprincipes en woordsoorten: <ul style="list-style-type: none"> - lidwoorden (de, het, een), voornaamwoorden en verwijswwoorden - zelfstandige naamwoorden: enkelvoud en meervoud, samenstellingen, verkleinwoorden - werkwoorden: tegenwoordige tijd, verleden tijd, scheidbare samenstellingen (neerleggen) en getalscongruentie. - bijvoeglijke naamwoorden: met of zonder buigings-e (mooie) en de trappen van vergelijking. <p>Zinsbouw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wie wat doet/deed. • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen hoe/wat iets of iemand is/wordt/blijft. • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen hoe/wat iets of iemand overkomt. • De leerlingen leren dat er samengestelde zinnen zijn (nevenschikkend). • De leerlingen leren dat er vertel- en vraagzinnen zijn. • De leerlingen leren zinsgrenzen (hoofletter, punt en vraagteken). • De leerlingenleren dat er woorden zijn voor mensen, dieren en dingen • De leerlingen leren dat er woorden zijn voor wat mensen, dieren en dingen doen, hoe ze zijn en waar ze zijn. <p>Schrijven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen leren het verschil tussen spreken en schrijven. • De leerlingenleren dat er verschillende tekstsoorten zijn, zoals een verslag, een verhaal, een gedicht, een beschrijving en een brief. • De leerlingen leren hoe het schrijfproces verloopt (associëren, brainstormen, verzamelen, selecteren, bewerken, aantekeningen maken). Het plezier in het schrijven staat voorop. • De leerlingen leren een tekst te herschrijven (klad schrijven, een tekst langer maken) 		
---	--	--

Schriftelijke taal (basis aanbod groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 TLL 1 t/m 14	≥E4 TLL 15 t/m 22	≥E5 ZIT A1, A2: 6,7	≥M6 -E6 ZIT A2: 8t/m10, B1: 1 t/m 4	≥M7 ZIT B1: 5 , B2 C1: 1	≥(E7)M8 ZIT C1: 2 t/m 5 C2: 6 t/m 8	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 TLL 1 t/m 11	M4 TLL 12 t/m 19	E4-M5 ZIT A1,A2:6	M5-E5 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	M6-E6 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E6- E7 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
Minimum	PrO/LWOO	M3 TLL 1 t/m 11	E3 TLL 12 t/m 17	M4 ZIT A1, A2: 6	E4 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	E4-E5 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E5-M6 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
<minimum	PrO	≤ M3 TLL 1 t/m 11	≤ E3 TLL 12 t/m 17	≤E3 ZIT A1, A2: 6	≤ M4 ZIT A2	≤ M4 ZIT A2	≤ M5 ZIT B1	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
<p>Kerdoelen: A mondelinge taalvaardigheid B leesvaardigheid C schrijfvaardigheid D taalbeschouwing</p> <p>Spreken/luisteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren dat ze bij het beschrijven van voorwerpen zorgvuldig moeten formuleren om voor anderen begrijpelijk te zijn. De leerlingenleren hoe ze eenvoudige mededelingen beter kunnen begrijpen en kunnen doorvertellen. De leerlingenleren verslag te doen van belevenissen en het verslag van anderen beter te begrijpen. De leerlingenleren beseffen dat de mondelinge presentatie van teksten gevarieerd en belangrijk is. De leerlingen leren dat doorvragen betere, duidelijker antwoorden oplevert. De leerlingenleren dat een uitleg duidelijker wordt als je belangrijke zaken herhaalt of op een andere manier zegt. <p>Woordenschat:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingenleren woorden; woordbetekenissen en relaties tussen woorden. De leerlingen leren woorden leren; strategieën voor het leren van woorden en kennis over woorden. <p>Woordbouw:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren de volgende woordbouwprincipes en woordsoorten: - lidwoorden (de, het, een), 				<p>Methode Zin in Taal deel A en B Taalboek A1, A2 en B1 eenheid 1 en 2 Taalmaatje A en B</p> <p>Ondersteuning door de F&L methode</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekenklanken rood en de medeklinkers blauw. Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. Aanleren van gespreksregels. Leiden van ervarings- en/of leergesprekken. Veel aandacht (middels viertakt model) voor woorden uit de tekst en /of de opdrachten. Veel aandacht voor taalbeschouwing (formulering, woordvorming, zinsstructuur, zinssoorten, werkwoorden enz.) Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen/opdrachten. Nabespreken van de gemaakte oefeningen/opdrachten. Inspelen op vragen. Stimuleren van het zelfstandig werken. 			2 uur per week	

- zelfstandige naamwoorden: enkelvoud en meervoud, samenstellingen, verkleinwoorden
- werkwoorden: tegenwoordige tijd, verleden tijd, scheidbare samenstellingen (neerleggen) en getalscongruentie.
- bijvoeglijke naamwoorden: met of zonder buigings-e (mooie) en de trappen van vergelijking.

Zinsbouw:

- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wie wat doet/deed.
- De leerlingen leren dat er samengestelde zinnen zijn (nevenschikkend).
- De leerlingen leren dat er vertel- en vraagzinnen zijn.
- De leerlingen leren zinsgrenzen (hoofletter, punt en vraagteken).
- De leerlingen leren dat er woorden zijn voor mensen, dieren en dingen
- De leerlingen leren dat er woorden zijn voor wat mensen, dieren en dingen doen, hoe ze zijn en waar ze zijn.

Schrijven:

- De leerlingen leren het verschil tussen spreken en schrijven.
- De leerlingen leren dat er verschillende tekstsoorten zijn, zoals een verslag, een verhaal, een gedicht, een beschrijving en een brief.
- De leerlingen leren hoe het schrijfproces verloopt (associëren, brainstormen, verzamelen, selecteren, bewerken, aantekeningen maken). Het plezier in het schrijven staat voorop.
- De leerlingen leren een tekst te herschrijven (klad schrijven, een tekst langer maken)

Schriftelijke taal (minimum aanbod groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 TLL 1 t/m 14	≥E4 TLL 15 t/m 22	≥E5 ZIT A1, A2: 6,7	≥M6 -E6 ZIT A2: 8t/m10, B1: 1 t/m 3	≥M7 ZIT B1: 5 , B2 C1: 1	≥(E7)M8 ZIT C1: 2 t/m 5 C2: 6 t/m 8
Basis	VMBO KB/ BB	M3 TLL 1 t/m 11	M4 TLL 12 t/m 19	E4-M5 ZIT A1,A2:6	M5-E5 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	M6-E6 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E6- E7 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4
Minimum	PrO/LWOO	M3 TLL 1 t/m 11	E3 TLL 12 t/m 17	M4 ZIT A1, A2: 6	E4 ZIT A2:7t/m 10, B1: 1,2	E4-E5 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E5-M6 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4
<minimum	PrO	≤ M3 TLL 1 t/m 11	≤ E3 TLL 12 t/m 17	≤E3 ZIT A1	≤ M4 ZIT A2	≤ M4 ZIT A2	≤ M5 ZIT B1
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
<p>Kerdoelen: A mondelinge taalvaardigheid B leesvaardigheid C schrijfvaardigheid D taalbeschouwing</p> <p>Spreken/luisteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren dat ze bij het beschrijven van voorwerpen zorgvuldig moeten formuleren om voor anderen begrijpelijk te zijn. De leerlingenleren hoe ze eenvoudige mededelingen beter kunnen begrijpen en kunnen doorvertellen. De leerlingenleren verslag te doen van belevenissen en het verslag van anderen beter te begrijpen. De leerlingenleren beseffen dat de mondelinge presentatie van teksten gevarieerd en belangrijk is. De leerlingenleren dat doorvragen betere, duidelijker antwoorden oplevert. De leerlingenleren dat een uitleg duidelijker wordt als je belangrijke zaken herhaalt of op een andere manier zegt. <p>Woordenschat:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingenleren woorden; woordbetekenissen en relaties tussen woorden. De leerlingenleren woorden leren; strategieën voor het leren van woorden en kennis over woorden. <p>Woordbouw:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren de volgende woordbouwprincipes en woordsoorten: - lidwoorden (de, het, een), 				<p>Methode Zin in Taal deel A en B Taalboek A2 en B1 eenheid 1 en 2 Taalmaatje A en B</p> <p>Ondersteuning door de F&L methode</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekenklanken rood en de medeklinkers blauw. Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. Aanleren van gespreksregels. Leiden van ervarings- en/of leergesprekken. Veel aandacht (middels viertakt model) voor woorden uit de tekst en /of de opdrachten. Veel aandacht voor taalbeschouwing (formulering, woordvorming, zinsstructuur, zinssoorten, werkwoorden enz.) Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen/opdrachten. Nabespreken van de gemaakte oefeningen/opdrachten. Inspelen op vragen. Stimuleren van het zelfstandig werken. 			2 uur per week

- zelfstandige naamwoorden: enkelvoud en meervoud, samenstellingen, verkleinwoorden
- werkwoorden: tegenwoordige tijd, verleden tijd, scheidbare samenstellingen (neerleggen) en getalscongruentie.
- bijvoeglijke naamwoorden: met of zonder buigings-e (mooie) en de trappen van vergelijking.

Zinsbouw:

- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wie wat doet/deed.
- De leerlingen leren dat er samengestelde zinnen zijn (nevenschikkend).
- De leerlingen leren dat er vertel- en vraagzinnen zijn.
- De leerlingen leren zinsgrenzen (hoofletter, punt en vraagteken).
- De leerlingen leren dat er woorden zijn voor mensen, dieren en dingen
- De leerlingen leren dat er woorden zijn voor wat mensen, dieren en dingen doen, hoe ze zijn en waar ze zijn. Ook leren zij onderscheid maken tussen goede en foute zinnen

Schrijven:

- De leerlingen leren het verschil tussen spreken en schrijven.
- De leerlingen leren dat er verschillende tekstsoorten zijn, zoals een verslag, een verhaal, een gedicht, een beschrijving en een brief.
- De leerlingen leren hoe het schrijfproces verloopt (associëren, brainstormen, verzamelen, selecteren, bewerken, aantekeningen maken). Het plezier in het schrijven staat voorop.
- De leerlingen leren een tekst te herschrijven (klad schrijven, een tekst langer maken)

Schriftelijke taal (< minimum groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 TLL 1 t/m 14	≥E4 TLL 15 t/m 22	≥E5 ZIT A1, A2: 6,7	≥M6 -E6 ZIT A2: 8t/m10, B1: 1 t/m 4	≥M7 ZIT B1: 5 , B2 C1: 1	≥(E7)M8 ZIT C1: 2 t/m 5 C2: 6 t/m 8
Basis	VMBO KB/ BB	M3 TLL 1 t/m 11	M4 TLL 12 t/m 19	E4-M5 ZIT A1,A2:6	M5-E5 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	M6-E6 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E6- E7 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4
Minimum	PrO/LWOO	M3 TLL 1 t/m 11	E3 TLL 12 t/m 17	M4 ZIT A1, A2: 6	E4 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	E4-E5 ZIT B1: 3 t/m 5 B2 : 6 t/m 8	E5-M6 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4
<minimum	PrO	≤ M3 TLL 1 t/m 11	≤ E3 TLL 12 t/m 17	≤E3 ZIT A1	≤ M4 ZIT A2	≤ M4 ZIT A2	≤ M5 ZIT B1
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
Kerdoelen: A mondelinge taalvaardigheid B leesvaardigheid C schrijfvaardigheid D taalbeschouwing Spreken/luisteren: <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren tijdens een groepsgesprek bij het onderwerp te blijven, op elkaar aan te sluiten en een ander niet in de rede te vallen. De leerlingen leren dat ze bij het beschrijven van voorwerpen zorgvuldig moeten formuleren om voor anderen begrijpelijk te zijn. De leerlingen leren hoe ze eenvoudige mededelingen beter kunnen begrijpen en kunnen doorvertellen. De leerlingen leren verslag te doen van belevenissen en het verslag van anderen beter te begrijpen. De leerlingen leren beseffen dat de mondelinge presentatie van teksten gevarieerd en belangrijk is. Woordenschat: <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren woorden; woordbetekenissen en relaties tussen woorden. De leerlingen leren woorden leren; strategieën voor het leren van woorden en kennis over woorden. Woordbouw: <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren de volgende woordbouwprincipes en woordsoorten: <ul style="list-style-type: none"> lidwoorden (de, het, een), zelfstandige naamwoorden: enkelvoud en meervoud, samenstellingen, 				Methode Zin in Taal deel A Taalboek A2 Taalmaatje A Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak <ul style="list-style-type: none"> Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweeteeklinkers rood en de medeklinkers blauw. Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. Aanleren van gespreksregels. Leiden van ervarings- en/of leergesprekken. Veel aandacht (middels viertakt model) voor woorden uit de tekst en /of de opdrachten. Veel aandacht voor taalbeschouwing (formulering, woordvorming, zinsstructuur, zinssoorten, werkwoorden enz.) Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen/opdrachten. Nabespreken van de gemaakte oefeningen/opdrachten. Inspelen op vragen. Stimuleren van het zelfstandig werken. 			2 uur per week

<p>verkleinwoorden</p> <ul style="list-style-type: none"> - werkwoorden: tegenwoordige tijd en verleden tijd - bijvoeglijke naamwoorden: met of zonder buigings-e (mooie) en de trappen van vergelijking. <p>Zinsbouw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wie wat doet/deed. • De leerlingen leren dat er samengestelde zinnen zijn (nevenschikkend). • De leerlingen leren dat er woorden zijn voor mensen, dieren en dingen • De leerlingen leren dat er woorden zijn voor wat mensen, dieren en dingen doen en waar ze zijn. <p>Schrijven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen leren het verschil tussen spreken en schrijven. • De leerlingen leren dat er verschillende tekstsoorten zijn, zoals een verslag, een verhaal, een gedicht, een beschrijving en een brief. • De leerlingen leren hoe het schrijfproces verloopt (associëren, brainstormen, verzamelen, selecteren, bewerken, aantekeningen maken). Het plezier in het schrijven staat voorop. • De leerlingen leren een tekst te herschrijven (klad schrijven, een tekst langer maken) 		
---	--	--

Spelling (verdiept aanbod groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 niv. 1.1	≥E4 niv. 1.2 en 2 niv. 3 1 t/m 18	≥E5 niv. 3 en 4 niv. 5 1 t/m 25	≥M6 -E6 niv. 5 en 6 1 t/m 14; ww. niv. 1	≥M7 niv. 6 en 7 ww. niv. 2	≥(E7)M8 niv. 8 ww niv. 3 en 4	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 niv. 1.1	M4 niv. 1.2 en 2	E4-M5 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	M5-E5 niv. 4 en 5	M6-E6 niv. 6 ww. niv. 1, 2 1 t/m 26	E6- E7 niv. 7 en 8 ww. niv. 2 27 t/m 48	
Minimum	PrO/LWOO	M3 niv. 1.1	E3 niv. 1.2	M4 niv. 2	E4 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	E4-E5 niv. 4 en 5	E5-M6 niv. 6 ww. niv 1, 2 1 t/m 26	
<minimum	PrO	≤ M3 niv. 1.1 t/m 27	≤ E3 niv. 1.1	≤E3 niv. 1.1 en 1.2	≤ M4 niv. 2 niv. 3 1 t/m 28	≤ M4 niv. 2 en 3	≤ M5 niv. 4 en 5	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Algemeen: <ul style="list-style-type: none"> Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse woorden. Schrijft deze woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane schriftelijke taalgebruik. Maakt de controledictees en de einddictees voldoende. Specifiek: <ul style="list-style-type: none"> Spelt woorden met ch(t) en g(t). Spelt woorden met au en ou. Spelt woorden met uw, eeuw, ieuw Spelt woorden met twee betekenisvolle klankgroepen (oorbel, broodmes) Past de regel van de luistervink toe bij woorden die uit twee klankgroepen bestaan. Spelt woorden van twee klankgroepen waarvan de eerste onbeklemtoond is, de zogenaamde kopstukken be ,ge en ver (begin, gezin, verhaal) Spelt woorden van twee klankgroepen waarvan de tweede onbeklemtoond is en met een -e- worden geschreven, het zogenaamde staartstuk -e- (goede, buiten) Spelt woorden van twee klankgroepen waarvan de tweede onbeklemtoond is en met -ig of -lijk worden geschreven, de zogenaamde staartstukken -ig en -lijk. (aardig, moeilijk) Werkwoordspelling algemeen: <ul style="list-style-type: none"> Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse werkwoorden. Schrijft deze werk woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane schriftelijke taalgebruik. 				Methode Spelling in de lift-plus: niveau 5 en 6 blz. 1 t/m 14 Werkwoordspelling in de lift-plus: niveau 1 Kopieerbladen van Spelling in de lift-plus "Net iets meer" – verrijkingsstof Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak <ul style="list-style-type: none"> Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekensklanken rood en de medeklinkers blauw. Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. Bespreken van de betekenis van nieuwe woorden. Oriëntatie geven op het nieuwe probleem. Aanbieden van auditieve oefeningen. Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen. Nabespreken van de gemaakte oefeningen 			1,5 uur per week	

<ul style="list-style-type: none"> • Maakt de toetsen voldoende. <p>Werkwoordspelling specifiek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kent voor werkwoordspelling noodzakelijke begrippen (werkwoord, tijd van nu, woordenboekvorm, onderwerp e.d.) • Vervoegt en spelt gewone werkwoorden in de tijd van nu (o.t.t.)(wij lopen, ik loop, hij loopt) • Vervoegt en spelt werkwoorden op –den in de tijd van nu(o.t.t.)(wij vinden, ik vind, hij vindt) • Vervoegt en spelt bijzondere werkwoorden in de tijd van nu (o.t.t.) (hij heeft, jij bent) 		
---	--	--

Spelling (basis aanbod groep 6)

Niveau . 1.1 en 1.2	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 niv. 1.1	≥E4 niv. 1.2 en 2 niv. 3 1 t/m 18	≥E5 niv. 3 en 4 niv. 5 1 t/m 25	≥M6 -E6 niv. 5 en 6 1 t/m 14; ww. niv. 1	≥M7 niv.6 en 7 ww. niv. 2	≥(E7)M8 niv. 8 ww niv. 3 en 4	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 niv. 1.1	M4 niv. 1.2 en 2	E4-M5 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	M5-E5 niv. 4 en 5	M6-E6 niv. 6 ww. niv. 1, 2 1 t/m 26	E6- E7 niv. 7 en 8 ww. niv. 2 27 t/m 48	
Minimum	PrO/LWOO	M3 niv. 1,1	E3 niv. 1.2	M4 niv. 2	E4 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	E4-E5 niv. 4 en 5	E5-M6 niv. 6 ww. niv 1, 2 1 t/m 26	
<minimum	PrO	≤ M3 niv. 1.1 t/m 27	≤ E3 niv. 1.1	≤E3 niv. 1.1 en 1.2	≤ M4 niv. 2 niv. 3 1 t/m 28	≤ M4 niv. 2 en 3	≤ M5 niv. 4 en 5	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Algemeen: <ul style="list-style-type: none"> Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse woorden. Schrijft deze woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane schriftelijke taalgebruik. Maakt de controledictees en de einddictees voldoende. Specifiek: <ul style="list-style-type: none"> Spelt woorden met aai, ooi, oei Spelt woorden met eer, oor, eur Spelt woorden met d of t achteraan. Spelt woorden met ij of ei. Spelt woorden met ch(t) en g(t). Spelt woorden met au en ou Spelt woorden met uw, eeuw, ieuw Spelt woorden met twee betekenisvolle klankgroepen (oorbel, broodmes) Past de regel van de luistervink toe bij woorden die uit twee klankgroepen bestaan. 				Methode Spelling in de lift-plus: niveau 4 en 5 Kopieerbladen van Spelling in de lift-plus 'Meer en weer' - generalisatiestof Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak <ul style="list-style-type: none"> Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekensklanken rood en de medeklinkers blauw. Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. Bespreken van de betekenis van nieuwe woorden. Oriëntatie geven op het nieuwe probleem. Aanbieden van auditieve oefeningen. Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen. Nabespreken van de gemaakte oefeningen 			1,5 uur per week	

Spelling (minimum aanbod groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 niv. 1.1	≥E4 niv. 1.2 en 2 niv. 3 1 t/m 18	≥E5 niv. 3 en 4 niv. 5 1 t/m 25	≥M6 -E6 niv 5 en 6 1 t/m 14; ww. niv. 1	≥M7 niv. 6 en 7 ww. niv. 2	≥(E7)M8 niv. 8 ww niv. 3 en 4	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 niv.1.1	M4 niv. 1.2 en 2	E4-M5 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	M5-E5 niv. 4 en 5	M6-E6 niv. 6 ww. niv. 1, 2 1 t/m 26	E6- E7 niv. 7 en 8 ww. niv. 2 27 t/m 48	
Minimum	PrO/LWOO	M3 niv. 1.1	E3 niv. 1.2	M4 niv. 2	E4 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	E4-E5 niv. 4 en 5	E5-M6 niv. 6 ww. niv 1, 2 1 t/m 26	
<minimum	PrO	≤ M3 niv. 1.1 t/m 27	≤ E3 niv. 1.1	≤E3 niv. 1.1 en 1.2	≤ M4 niv. 2 niv. 3 1 t/m 28	≤ M4 niv. 2 en 3	≤ M5 niv. 4 en 5	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Algemeen: <ul style="list-style-type: none"> Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse woorden. Schrijft deze woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane schriftelijke taalgebruik. Maakt de controledictees en de einddictees voldoende. Specifiek: <ul style="list-style-type: none"> Spelt woorden met drie of meer medeklinkers achter elkaar vooraan of achteraan (schaatst, herfst, sproet) Spelt woorden met -ng of -nk (bang, bank) Spelt woorden met f of v (dief, vis) Spelt woorden met s of z (poes, zes) Spelt woorden met aai, ooi, oei Spelt woorden met eer, oor, eur 				Methode Spelling in de lift-plus: niveau 3 en 4 blz. 1 /m 23 Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak <ul style="list-style-type: none"> Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekensklanken rood en de medeklinkers blauw. Bespreken van de betekenis van nieuwe woorden. Oriëntatie geven op het nieuwe probleem. Aanbieden van auditieve oefeningen. Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen. Nabespreken van de gemaakte oefeningen Interventie Kopieerbladen van Spelling in de lift-plus "Nog een keer " – herhalingsstof voor uitvallers			1,5 uur per week	

Spelling (< minimum groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 niv. 1.1	≥E4 niv. 1.2 en 2 niv. 3 1 t/m 18	≥E5 niv. 3 en 4 niv. 5 1 t/m 25	≥M6 -E6 niv. 5 en 6 1 t/m 14; ww. niv. 1	≥M7 niv.6 en 7 ww. niv. 2	≥(E7)M8 niv. 8 ww niv. 3 en 4	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 niv. 1.1	M4 niv. 1.2 en 2	E4-M5 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	M5-E5 niv. 4 en 5	M6-E6 niv. 6 ww. niv. 1, 2 1 t/m 26	E6- E7 niv. 7 en 8 ww. niv. 2 27 t/m 48	
Minimum	PrO/LWOO	M3 niv. 1.1	E3 niv. 1.2	M4 niv. 2	E4 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	E4-E5 niv. 4 en 5	E5-M6 niv. 6 ww. niv 1, 2 1 t/m 26	
<minimum	PrO	≤ M3 niv. 1.1 t/m 27	≤ E3 niv. 1.1	≤E3 niv. 1.1 en 1.2	≤ M4 niv. 2 niv. 3 1 t/m 28	≤ M4 niv. 2 en 3	≤ M5 niv. 4 en 5	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Algemeen: <ul style="list-style-type: none"> Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse woorden. Schrijft deze woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane schriftelijke taalgebruik. Maakt de controledictees en de einddictees voldoende. Specifiek: <ul style="list-style-type: none"> Spelt klankzuivere woorden met combinaties van twee medeklinkers: <ul style="list-style-type: none"> Twee medeklinkers achteraan (mkmm) – eenvoudig (kast, lamp) Twee medeklinkers vooraan (mmkm) (bloem, kruk) Twee medeklinkers achteraan (mkmm) – moeilijk (warm, help) Twee medeklinkers vooraan en achteraan (mmkmm) - zonder tussenklank (slank, dwars) Twee medeklinkers vooraan en achteraan (mmkmm) – met tussenklank (sterk, twaalf) Spelt woorden met drie of meer medeklinkers achter elkaar vooraan of achteraan (schaatst, herfst, sproet) Spelt woorden met -ng of -nk (bang, bank) 				Methode Spelling in de lift-plus: niveau 2 en 3 blz. 1 t/m 28 Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak <ul style="list-style-type: none"> Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekensklanken rood en de medeklinkers blauw. Bespreken van de betekenis van nieuwe woorden. Oriëntatie geven op het nieuwe probleem. Aanbieden van auditieve oefeningen. Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen. Nabespreken van de gemaakte oefeningen Interventie Kopieerbladen van Spelling in de lift-plus “Nog een keer “ – herhalingsstof voor uitvallers			1,5 uur per week	

Rekenen (verdiept aanbod groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 3B	≥E4 4B	≥E5 5B	≥M6 -E6 6A- 6B	≥M7 7A-7B	≥(E7)M8 8B
Basis	VMBO KB/ BB	M3 3A2/3B	M4 3B/4A	E4-M5 4B-5A	M5-E5 5A-5B	M6-E6 6A-6B	E6- E7 6B-7A-7B
Minimum	PrO/LWOO	M3 3A1/3A2	E3 3A2/3B	M4 4A	E4 4B	E4-E5 4B-5A-5B	E5-M6 5B- 6A
<minimum	PrO	≤ M3 3A1	≤ E3 3A2	≤E3 3B	≤ M4 4A	≤ M4 4A	≤ M5 5A
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
<p>M6 6A</p> <p>55. lost sommen boven de 100 op door ze onder elkaar te zetten (cijferend optellen en aftrekken)</p> <p>56. vermenigvuldigt boven de 10 (4 x 15, 5 x 300)</p> <p>57. maakt delingen met restgetallen (48 : 5 = 9 rest 3)</p> <p>58. rekent met eenvoudige breuken</p> <p>59. meten en meetkunde: uitbreiden van de kennis van het metriekstelsel incl. het werken met vierkante centimeters</p> <p>E6 6B</p> <p>60. heeft getalbegrip tot en met 100000</p> <p>61. rekent eenvoudige erbij en eraf sommen tot en met 100000 uit (nog niet over het tiental)</p> <p>62. rekent vermenigvuldigen van het type 10 x 48, 100 x 48, 30 x 40 vlot uit</p> <p>63. rekent deelsommen vlot uit</p> <p>64. rekent met breuken</p> <p>65. oriëntatie in de tijd: werkt met jaarkalender, tijdsbalken, en schatten van tijdsduur,</p> <p>66. meten en meetkunde: temperaturen, kan plaats en richting bepalen</p> <p>67. past schalen toe (als 1 cm op de kaart in werkelijkheid 500 meter is, dan is 4 cm 2000 meter en dus 2 kilometer),</p>				<p>Methode:</p> <p>Wis & Reken Werkboek 1 en 2 Varia 1 en 2 Wisboek 1 en 2 Getallenlijn tot en met 100</p> <p>Didactische aanpak:</p> <p>Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na instructie zelfstandig laten werken • Talige vraagstukken visueel maken en gezamenlijk aanpakken • Essentiële rekenkundige begrippen toelichten 			4 uur per week

Rekenen (basis aanbod groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 3B	≥E4 4B	≥E5 5B	≥M6 -E6 6A- 6B	≥M7 7A-7B	≥(E7)M8 8B	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 3A2/3B	M4 3B/4A	E4-M5 4B-5A	M5-E5 5A-5B	M6-E6 6A-6B	E6- E7 6B-7A-7B	
Minimum	PrO/LWOO	M3 3A1/3A2	E3 3A2/3B	M4 4A	E4 4B	E4-E5 4B-5A-5B	E5-M6 5B- 6A	
<minimum	PrO	≤ M3 3A1	≤ E3 3A2	≤E3 3B	≤ M4 4A	≤ M4 4A	≤ M5 5A	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
<p>M5 5A</p> <p>39. de tafels van 0 t/m10 zijn geautomatiseerd</p> <p>40. eraf en erbij sommen over het tiental zijn geautomatiseerd (3+8, 11-8)</p> <p>41. rekent erbij en eraf sommen tot 100 uit het hoofd</p> <p>42. ordent getallen tot en met 1000</p> <p>43. herkent en schrijft getallen tot en met 100</p> <p>44. telt met sprongen van 10 en 100 verder en terug tot en met 1000</p> <p>45. rekent eenvoudige erbij en eraf sommen boven de 100 tot 1000 uit het hoofd (500 -50, 595 + 30)</p> <p>46. oriëntatie in de tijd: kan klok kijken</p> <p>47. meten: rekenen met maten, zoals liters, kilometers ed.</p> <p>48. meetkunde: oppervlakte, inhoud, rekenen met tabellen, grafieken en plattegronden.</p> <p>E5 5B</p> <p>49. heeft getalbegrip tot en met 10000</p> <p>50. splitst een getal op in honderdtallen, tientallen en eenheden</p> <p>51. rekent eenvoudige erbij en eraf sommen tot en met 10000 uit (nog niet over het tiental)</p> <p>52. maakt eenvoudige deelsommen</p> <p>53. oriëntatie in de tijd: digitale tijdsaanduiding</p> <p>54. meten: rekenen met maten, zoals grammen en kilogrammen</p>				<p>Methode:</p> <p>Wis & Reken</p> <p>Werkboek 1 en 2</p> <p>Varia 1 en 2</p> <p>Wisboek 1 en 2</p> <p>Getallenlijn tot en met 100</p> <p>Er is veel aandacht voor de tafelsommen middels concreet materiaal en inzet van een getallenlijn waarop de sprongen getoond kunnen worden. In de klas zijn enkele tafels zichtbaar gemaakt.</p> <p>Het onthouden van de tafels wordt ook geoefend door gebruik te maken van steunpunten: 1 x 7 is een weetje, 2 x 7 is een dubbele (7+7), 5x 7 is de helft van 10 x 7.</p> <p>Er wordt steeds maar 1 tafel tegelijk centraal gesteld. Er wordt kort en vaak geoefend. Er wordt gebruik gemaakt van de inoefenstrategie “akoestisch of zingend” opzeggen. Er worden tafelspelletjes en bingo’s gedaan los van de methode. De lastige tafels worden op een tafelkaart getoond m.b.v. steunpunten of juist enkele lastig te automatiseren sommen (nooit een kaart met alle tafels compleet getoond). Ouders worden op de hoogte gebracht van de tafel die geoefend wordt.</p> <p>Didactische aanpak:</p> <p>Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> * hardop voordoen (denkstappen) * stap voor stap aanbieden * leerstof vertragen * herhaling en verlengde instructie bieden. * klassikale instructie en gezamenlijk verwerken <p>Ter bevordering van het automatiseren van de (deel)tafels:</p>			4 uur per week	

	Mijn tafelboek 2	
--	------------------	--

Rekenen (minimum aanbod groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 3B	≥E4 4B	≥E5 5B	≥M6 -E6 6A- 6B	≥M7 7A-7B	≥(E7)M8 8B	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 3A2/3B	M4 3B/4A	E4-M5 4B-5A	M5-E5 5A-5B	M6-E6 6A-6B	E6- E7 6B-7A-7B	
Minimum	PrO/LWOO	M3 3A1/3A2	E3 3A2/3B	M4 4A	E4 4B	E4-E5 4B-5A-5B	E5-M6 5B- 6A	
<minimum	PrO	≤ M3 3A1	≤ E3 3A2	≤E3 3B	≤ M4 4A	≤ M4 4A	≤ M5 5A	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
E4 4B 29. rekent erbij sommen tot en met honderd uit, zoals $62 + 24$ 30. rekent eraf sommen tot en met honderd uit, zoals $79 - 45$ 31. rekent erbij en eraf sommen over tientallen uit, zoals $45 + 8$, $63 - 7$ 32. automatiseert de tafels 3, 4,6,8,en 9 33. rekent met kleine geldbedragen 34. ordent hoeveelheden boven de honderd 35. herkent en schrijft cijfers boven de honderd 36. automatiseert de tafels 0 t/m 10 37. oriëntatie in tijd: maandkalender, kwart over en kwart voor op de klok 38. past de meetkundige begrippen cm en meter juist toe				Methode: Wis & Reken Werkboek 2a en 2b (groep 4) Varia 2 (groep 4) Wisboek 2 (groep 4) Getallenlijn tot en met 100 Basisstrategieën: Dubbelen, bijna dubbelen Halveren Rekenen via de 10 ($15-8 = \text{eerst } 5 \text{ en dan } 3 \text{ er af}$). Later worden de strategieën aangeleerd als: Rijgen : $64 + 24 = 64 + 20 + 4$ Splitsen: $79-45 = 70 - 40 \text{ en } 9 - 5$ Rekenen met teveel: $36 + 29 = 36 + 30 - 1$ Rekenen langs rond getal: $39 + 16 = 40 + 15$ Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel Leerkracht aanpak * hardop voordoen (denkstappen) * stap voor stap aanbieden * leerstof vertragen * herhaling en verlengde instructie bieden. * klassikale instructie en gezamenlijk verwerken Ter bevordering van het automatiseren van de tafels: Mijn tafelboek 1 Interventieprogramma: Voor kinderen die structurele moeite hebben met het splitsen, het			4 uur per week	

	automatiseren t/m 10, het automatiseren t/m 20 en het automatiseren tot 100. Methode Vlot Boekje 4a <ul style="list-style-type: none">• getalbegrip voor getallen t/m 100 Boekje 4b <ul style="list-style-type: none">• rekenen tot 100 zonder tiental overschrijding Boekje 5 <ul style="list-style-type: none">• rekenen tot 100 met tiental overschrijding	
--	---	--

Rekenen (<minimum aanbod groep 6)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 3B	≥E4 4B	≥E5 5B	≥M6 -E6 6A- 6B	≥M7 7A-7B	≥(E7)M8 8B	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 3A2/3B	M4 3B/4A	E4-M5 4B-5A	M5-E5 5A-5B	M6-E6 6A-6B	E6- E7 6B-7A-7B	
Minimum	PrO/LWOO	M3 3A1/3A2	E3 3A2/3B	M4 4A	E4 4B	E4-E5 4B-5A-5B	E5-M6 5B- 6A	
<minimum	PrO	≤ M3 3A1	≤ E3 3A2	≤E3 3B	≤ M4 4A	≤ M4 4A	≤ M5 5A	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
<p>E3 3B</p> <p>13. telt met sprongen van twee verder en terug vanaf een willekeurig getal niet groter dan twintig</p> <p>14. ordent hoeveelheden tot en met vijftig</p> <p>15. herkent en schrijft cijfers tot en met vijftig</p> <p>16. automatiseert sommen tot en met tien</p> <p>17. automatiseert sommen tussen de tien en twintig (15 + 3). Nog niet over het tiental heen, zoals (9 + 3)</p> <p>18. oriëntatie in tijd: dagen van de week</p> <p>M4 4A</p> <p>19. sommen tot tien zijn geautomatiseerd</p> <p>20. ordent hoeveelheden tot en met honderd</p> <p>21. herkent en schrijft cijfers tot en met honderd</p> <p>22. telt met stappen van tien verder en terug vanaf een willekeurig getal</p> <p>23. rekent eenvoudige erbij sommen tot en met honderd uit, zoals 20 + 30, 20 + 3</p> <p>24. rekent eenvoudige eraf sommen tot en met honderd uit, zoals 60 – 40, 65 – 5,</p> <p>25. rekent erbij en eraf sommen over het tiental uit, zoals (3 + 9, 12 – 3)</p> <p>26. automatiseert de tafels van 10, 5, 2 en 1</p> <p>27. oriëntatie in tijd: hele en halve uren op de klok</p> <p>28. maakt kennis met rekenen met geld</p>				<p>Methode:</p> <p>Wis & Reken</p> <p>Werkboek 2a en 2b (groep 3), werkboek 1a 1b (groep 4)</p> <p>Varia 2 (groep 3), varia 1 (groep 4)</p> <p>Wisboek 2 (groep 3), wisboek 1 (groep 4)</p> <p>Getallenlijn tot en met 100</p> <p>Rekenrek</p> <p>Er is veel aandacht voor optellen en aftrekken tot 10. Dit wordt gedaan door gebruik te maken van de verschillende somtype (zichtbaar in de klas aanwezig).</p> <p>De somtypen bij het optellen t/m 10 zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> Doortellen : erbij 1, erbij 2 Vijfsummen : Bijv. 5 + 4 , 5 + 3 Vriendjes van 10 (aanvullen tot 10) : Bijv. 9 + 1, 8 + 2 (Bijna)dubbelen : Bijv. 4 + 4, 4 + 3 Verwisselen : 1+ 7 wordt 7 + 1 <p>De som 6 + 3 blijft als enige over.</p> <p>En bij het aftrekken t/m 10:</p> <ol style="list-style-type: none"> Terugtellen : eraf 1, eraf 2 Vijfsummen : 9 - 4, 9 - 5, 8 - 3, 8 - 5 Vriendjes van 10 : Bijv. 10 - 8, 10 - 4, 10 - 7 (Bijna) verdwijnsommen : Bijv. 8 - 8, 9 - 8, 7 - 6 <p>Sommen die overblijven en apart aandacht verdienen zijn : 7 - 3, 9 - 6, deze kunnen uitgerekend worden met het rekenrek.</p> <p>Daarnaast wordt er aan de basisstrategieën gewerkt boven het tiental:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dubbelen en bijna dubbelen Halveren Rekenen via de 10 (15-8 = eerst 5 en dan 3 er af) 			4 uur per week	

	<p>Ter bevordering van het automatiseren van de tafels: Mijn tafelboek 1</p> <p>Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel</p> <p>Interventieprogramma: Voor kinderen die structurele moeite hebben met het splitsen, het automatiseren t/m 10 en het automatiseren t/m 20. Methode Vlot Boekje 1b – 1e</p> <ul style="list-style-type: none"> • splitsen • automatiseren t/m 10 <p>Boekje 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekenen tot 20 zonder tiental overschrijding <p>Boekje 2a en 2b</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekenen tot 20 met tiental overschrijding <p>Boekje 4a</p> <ul style="list-style-type: none"> • getalbegrip voor getallen t/m 100 <p>Boekje 4b</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekenen tot 100 zonder tiental overschrijding 	
--	--	--

Sociaal-emotionele ontwikkeling basis aanbod - groep 6

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Zelfbeeld De leerlingen leren met gevoel voor zelfvertrouwen en zelfwaardering omgaan met de eigen mogelijkheden en grenzen en leren uiting geven aan eigen wensen, gevoelens en opvattingen.</p> <p>Jezelf presenteren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stelt zichzelf voor aan onbekende leeftijdgenoten • Houdt een presentatie voor de klas <p>Een keuze maken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Houdt rekening met de wensen van een ander bij het maken van een keuze • Vraagt de mening van een ander als hij moeilijk een keuze kan maken • Vraagt bedenktijd als hij het moeilijk vindt om te kiezen <p>Opkomen voor jezelf</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft het aan als hij op dat moment niet over zijn gevoelens wil praten • Geeft tegen een volwassene aan dat hij aan de beurt is • Geeft in een één op één gesprek een afwijkende mening <p>Omgaan met je beperking/stoornis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Accepteert hulp van minder bekende personen (andere leerkrachten) • Brengt in de klas onder woorden wat hij voelt en wanneer na een situatie • waarin hij last had van zijn stoornis <p>Sociaal gedrag De leerlingen leren naar algemeen geaccepteerde normen en waarden omgaan met anderen en leren samenwerken aan een gezamenlijke taak of gezamenlijk spel en leren omgaan met conflictsituaties.</p> <p>Ervaringen delen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt onderscheid tussen wat hij aan bekenden en onbekenden vertelt • Benoemt verschillende factoren die inwerken op hoe iemand zich voelt • Gaat adequaat om met gevoelens van verlegenheid en onzekerheid • Maakt samen goede afspraken over ruilen en lenen en houdt zich hieraan • Herkent verschillende gevoelens bij een ander • Toont interesse als iemand iets vertelt (luisterhouding, knikken, vragen) • Herkent complexere gevoelens bij zichzelf • Luistert wanneer een medeleerling vertelt dat hij iets anders voelt <p>Aardig doen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Troost een leerling die gepest wordt • Onderkent gevoelens van jaloezie • Gunt de ander iets leuks (spelletje winnen) 	<p>Methode: Kinderen en hun sociale talenten Lesmap voor de middenbouw: groep 6</p> <p>Ervaringen delen: De cavia De fiets</p> <p>Aardig doen: Wat een rotopmerking! Wel naar voor haar Wat gaaf zeg!</p> <p>Samen spelen en werken: Jij was toch mijn....? Ik heb ook een idee Wij kiezen.... Wat zijn de regels?</p> <p>Een taak uitvoeren: Wat nu Ik heb het zo gedaan</p> <p>Jezelf presenteren: Mijn muziek Ik ken nog niemand</p> <p>Een keuze maken: Een goed doel Nou, wat kies je?</p> <p>Opkomen voor jezelf: Ik was aan de beurt Is dat een vriendin?</p> <p>Omgaan met ruzie: Een quiz Mijn zin Is ruzie altijd erg?</p> <p>De thema's staan jaarlijks schoolbreed gepland. Ouders worden middels nieuwsbrief op de hoogte gesteld van de thema's. De onderwerpen komen elk jaar terug, maar steeds gecompliceerder (cyclisch leermodel).</p> <p>Standaard Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • De opbouw van de lessen wordt gevolgd: eerste 30 minuten voor de 	<p>2 x 30 minuten per week</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Reageert op een leuk voorstel van een ander door samen een plan te maken • Biedt zijn excuses aan als hij een ander gekwetst heeft <p>Omgaan met ruzie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luistert naar een medeleerling wanneer die een voorstel doet • Toont begrip voor de gevoelens van een ander bij ruzie • Blijft rustig wanneer een ander boos reageert of hem beschuldigt • Gaat adequaat om met een meningsverschil met een volwassene 	<p>basis les, tweede dertig minuten voor een vervolg les, derde 30 minuten vervolg les, vierde 30 minuten voor uitloop en terugblik</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naast de lessen zoals deze structureel vanuit de methode gegeven worden besteed de leerkracht het hele jaar door aandacht aan de sociaal-emotionele vorming. • Voor de kinderen is duidelijk welke regels er binnen de school en in de groep zijn. Hier is het hele jaar door aandacht voor. • De leerkracht ondersteunt leerlingen in het verwoorden van gevoelens. • De leerkrachten dragen zorg voor het welzijn van de leerling. Mogelijkheden worden versterkt . Onvermogen geaccepteerd. • De leerkracht laat merken dat elk gevoel mag maar niet elk gedrag. • De leerling wordt positief benaderd, het positieve wordt benadrukt, de leerkracht geeft blijk van vertrouwen en ondersteunt de leerling daar waar nodig is. • De leerkracht besteed structureel aandacht aan de sfeer en regels in de groep. <p>Extra aandacht / aanpak voor uw kind (indien nodig) Voor zorgleerlingen wordt gebruik gemaakt van het katern 'Kinderen en ... hun sociale talenten voor zorgleerlingen' bij de methode 'Kinderen en hun sociale talenten'</p>	
--	---	--

Leren leren - groep 6

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak
<p>De leerlingen leren belangstelling hebben voor de wereld om hen heen, ze leren deze gemotiveerd onderzoeken en daarin taken uitvoeren, waarbij ze gebruik maken van informatie, strategieën en vaardigheden en ze leren reflecteren op eigen handelen.</p> <p>Taakaanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stelt zichzelf bij een bekende taak een tijdsdoel (dan moet ik het af hebben) • Zet door bij tegenslag met een taak (aanwijzingen onleesbaar, spullen onvindbaar) • Plant zelfstandig meerdere taken achter elkaar (verschillende vakken) • Geeft aan wanneer hij toe is aan een moeilijkere taak <p>Zelfstandig doorwerken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werkt door bij externe afleiding (onderbouw speelt buiten, maken lawaai) <p>Samenwerken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt afspraken over wie wat doet en houdt zich hieraan • Maakt met medeleerlingen een taakverdeling en neemt hierbij ook minder leuke taken op zich • Vertelt een medeleerling waarmee hij samenwerkt dat deze een taak nog moet doen • Zoekt een oplossing als hij een afspraak met een ander wil veranderen • Zegt op een aardige manier dat hij een idee van een ander niet leuk vindt <p>Reflectie op werk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft aan waar een medeleerling en zichzelf goed of minder goed in is • Geeft (positieve) feedback op werk van medeleerlingen • Vertelt achteraf waarom iets fout is gegaan • Geeft aan op welk gebied zich een probleem voordeed en welke oplossing is gekozen (bij materiaal, taak of samenwerking) • Evalueert eigen werk (hoe heb ik het aangepakt) 	<p>Leren leren is geen apart vak. Het betreft meer een houding en gedrag van de leerling die gestimuleerd dient te worden door de leerkracht. Ter bevordering van deze doelen werken we in alle klassen met enkele vaste afspraken.</p> <p>Er zijn afspraken om de werkhouding te bevorderen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Functionele prikkels voor in de klas • Creatieve en decoratieve prikkels op het prikbord • Rustig spreken • Visualiseren • Waar nodig inzet klankgebaren • Waar nodig inzet NMG <p>Ook zijn er afspraken rondom de inrichting van iedere groep. De klassen moeten uitdagend en toch rustig zijn. Balans hiertussen is omschreven in borgingsdocument 'klasseninrichting'.</p> <p>Samen klassenafspraken maken Les wisselend afsluiten met reflectie op product en proces</p>

Schrijven - groep 6

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Strategisch schrijven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schrijft verschillende soorten teksten(verhalend, informatief, overtuigend, meningtekst) en kent en gebruikt de kenmerken van deze teksten • Schrijft een tekst met titel en tussenkopjes • Verzamelt voor het schrijven van een informatieve informatie uit diverse bronnen en verwerkt zijn aantekeningen • Vult een formulier in • Gebruikt bij het schrijven de juiste interpunctie: komma, puntjes <p>Technisch schrijven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schrijft 40 letters per minuut • Beoordeelt zijn eigen handschrift op leesbaarheid en netheid • Gebruikt de komma correct 	<p>Methode: Schrijven in de basisschool Schrijfschrift 5A r/l Schrijfschrift 5B r/l</p> <p>Materialen: Wandkaart Letterkaarten Richtingkaarten Kopieerboek</p> <p>Leerkrachtaanpak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aandacht voor de zithouding • Aandacht voor de schrijfhouding • Aandacht voor de pengreep <p>Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel</p>	<p>1 uur in de week</p>

Wereldoriëntatiebasis - groep 6

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Mens en samenleving</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vertelt hoe te handelen bij ziek zijn/ worden (hoofdpijn, buikpijn, misselijkheid) • Benoemt vier voorwerpen uit een EHBO-does (pleister, zwachtel, jodium, pincet, handschoenen, steriele gaasjes) • Schat in wanneer je met een wond naar de dokter moet (verschil schaafwond en gat in het hoofd) • Verwoordt de handelingen die je moet doen wanneer een ongeluk gebeurt • Verwoordt aan een derde welke hulp een ander nodig heeft • Staat positief ten opzichte van het eten van meer groenten en fruit • Vertelt de aanbevolen hoeveelheden groente en fruit • Geeft van enkele belangrijke voedingsstoffen aan waar ze in zitten (vitamine in fruit, kalk in melk) • Bedenkt in het dagelijks leven verschillende momenten waarop je kan kiezen voor extra bewegen (fietsen i.p.v. de auto, trap i.p.v. roltrap, buitenspelen i.p.v. de computer, hond uitlaten, glasbak) • Herkent waarschuwingstekens op producten • Geeft het doel van reclame aan (bekendmaken) • Maakt onderscheid tussen basisbehoeften en luxe • Geeft aan wie de ministerpresident van Nederland is (de belangrijkste minister) • Geeft aan wat wetten zijn (een verzameling regels waar je je aan moet houden) • Herkent vormen van discriminatie (leeftijd, geslacht, seksuele geaardheid) en beargumenteert waarom dit niet mag • Geeft een voorbeeld uit eigen belevingswereld van (menings)vrijheid (mening geven bij schoolraad) • Verdedigt een keuze in een herkenbaar morele dilemma (vriendje pikt iets, wel of niet zeggen en waarom) • Benoemt verschillende godsdiensten (Islam, christendom, Jodendom, hindoeïsme, boeddhisme) • Benoemt gewoontes, gebruiken en verplichtingen bij verschillende geloven 	<p>Bronnen voor deze lessen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thema's uit Grote Reis deel 6 • Thema's uit Nieuwsbegrip • Internet • Eerder gegeven lessen door andere leerkrachten • Eigen creativiteit van zowel leerkracht als leerling. 	<p>0,75 uur per week</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Plaatst geschriften bij het juiste geloof (Koran bij de islam, bijbel bij het Christendom) • Benoemt waarom we natuur nodig hebben (voedselvoorziening, recreatie, zuurstof) • Noemt natuur in zijn omgeving om te recreëren (meertje, hei, park) • Ontdekt dat planten op ongebruikelijke plaatsen kunnen groeien (op de trambaan, langs de snelweg) • Maakt onderscheid tussen onkruid en andere begroeiing • Geeft voorbeelden van goed omgaan met het milieu (scheiden van afval, afval netjes weggooien, zuinig zijn met elektrische apparaten en zuinig zijn met water) • Vertelt wat zwerfvuil, vandalisme en graffiti zijn <p>Oriëntatie op natuur en techniek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft aan dat er planteneters, vleeseters en alleseters zijn • Geeft aan dat alle dieren binnen de voedselketen een functie hebben (van mier tot walvis) • Geeft signalen aan waarmee dieren communiceren (geluid, geur, gedrag, gebaren) • Geeft de relatie aan tussen kenmerken van plant en dier en het klimaat (ijsbeer in poolklimaat, cactus in woestijn) • Geeft de functies van vruchten aan een plant/boom aan (vermeerdering, voedsel voor mens en dier) • Geeft aan waarom sommige planten en bomen in de winter groen blijven (energievoorziening) • Geeft de functie van hart, longen en spieren aan • Geeft aan dat spieren groter en sterker worden door training • Geeft de functie van de huid aan (bescherming tegen uitdrogen) • Geeft aan en onderzoekt voorwerpen die goed warmte geleiden (ijzeren handvat) en die bijna geen warmte geleiden (plastic handvaten, ovenwanten) • Geeft bij het mengen van vloeistoffen aan wat er gebeurt (door elkaar, drijft het op elkaar) • Geeft manieren aan om een vuur te doven • Geeft aan dat warmte nodig is voor verdamping • Maakt voorwerpen magnetisch door er met een magneet over te wrijven • Geeft voorbeelden van constructies die door driehoeken en bogen steviger worden (hijskraan, brug) (constructies) • Ontdekt dat katrollen de hijskracht kunnen verlichten en 		
---	--	--

<p>waar deze voorkomen (overbrengingen)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontdekt temperatuursensors in zijn omgeving (verwarming slaat aan als het koud is) (besturing) • Ontdekt dat krachtigere beweging zorgt voor meer energie (hoe harder je fietst, hoe feller het licht, windkracht) (energie) • Vertelt wat een overstroming is • Vertelt wat een hittegolf is • Benoemt bij het noemen van de windkracht of het heel hard of bijna niet waait • Herkent en vergelijkt het weer van enkele dagen (warmer, meer regenachtig, meer wind) • Leest een standaard thermometer af en vertelt hoeveel graden het boven nul is • Geeft aan dat hoe groter het tijdsverschil tussen bliksem en donder is, hoe verder het inslaan van de bliksem is • Maakt een stevig bouwwerk van hout of metaal met gebruik van schroeven, spijkers, bouten, moeren en soldeert in (constructies) • Maakt een hefboom die met weinig kracht omhoog kan (goede balans tussen korte en lange arm) (overbrengingen) • Gebruikt een loep om met zonlicht een gat in papier te branden (energie) • Geeft aan dat licht en donker ons dag- en nachtritme bepalen (in het donker word je slaperig) • Geeft aan dat winter- en zomertijd een uur verschillen <p>Oriëntatie op ruimte</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kent voorzieningen op straat die nodig zijn in een woonwijk (verlichting, parkeerplekken, voetpad) • Geeft redenen waarom mensen van een dorp naar een stad verhuizen en andersom • Kent enkele bezienswaardigheden en recreatiemogelijkheden in de eigen regio • Kent manieren om water te overbruggen (brug, tunnel, veerpont) • Geeft aan dat in een fabriek grondstoffen worden verwerkt tot een product en noemt voorbeelden (suikerklontjes, kaas) • Geeft aan dat alle producten en diensten betaald moeten worden (melk kopen in winkel, winkel betaalt fabriek, fabriek betaalt boer) 		
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Geeft aan waarom het lastig kan zijn om in een ander land te leven (taal niet spreken, andere gewoontes) • Kent het verschil tussen immigranten en emigranten • Kent de functie van (water)molens • kent de waterkringloop (verdampen, wolken, neerslag) • Kent het nut van riolering (kan ziektes voorkomen) • Geeft kenmerken van het Nederlandse landschap aan (duinen, water, heuvels, weiden) • Kent verschillende vormen van reliëf; bergen, duinen, heuvels • Kent eigenschappen van de grondsoorten zand, klei en veen (water doorlaten, begroeiing) en waar deze ongeveer in Nederland voorkomen • Geeft aan wat een schiereiland is • Geeft verschillen aan tussen klimaten en de invloed op activiteiten (warm land kan je zonnen, koud land kan je skiën) • Vertelt dat een globe de aarde in het klein is • Weet dat de schaal van een plattegrond kan verschillen (wereldkaart versus kaart van de woonplaats) • Maakt een plattegrond van de eigen omgeving (school, buurt) <p>Oriëntatie op tijd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt de begrippen heden, verleden en toekomst • Ordent dagelijkse gebeurtenissen aan een tijdsbalk • Plaats hele en halve uren op een tijdsbalk • Benoemt de seizoenen • Benoemt de maanden van het jaar in volgorde • Zet gebeurtenissen uit eigen leven op een tijdslijn • Maakt een stamboom van de eigen familie • Koppelt (school)activiteiten aan de kwartieren (pauze begint om kwart over drie) • Leest kwart voor en over af • Benoemt waarom een museum een bron is om meer te weten te komen over de geschiedenis (oude voorwerpen, schilderijen) • Benoemt de betekenis van monumenten en noem enkele voorbeelden • Benoemt enkele kenmerken van de Gouden Eeuw (kunsten, handel, grote verschillen tussen arm en rijk) • Benoemt enkele kenmerken van het dagelijks leven in de 18e eeuw (trekschuit, kleding) 		
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Benoemt kenmerken en gevolgen van de industriële revolutie (minder dienstbodes nodig door huishoudelijke apparaten, trek van platteland naar de stad, aanleg van spoorlijnen, uitvinding stoommachine, elektriciteit) • Benoemt enkele kenmerken van de Tweede Wereldoorlog (begin en einde, Hitler, Jodenvervolging, NSB, hongerwinter, verzet) • Benoemt ontwikkelingen in het voeren van oorlogen door de tijd (veldslagen, loopgraven, tanks & machinegeweren, kernwapens) • Benoemt enkele kenmerken van nu (ruimtevaart, meer vrijheid) • Vertelt over de afschaffing van kinderarbeid en invoering van de leerplichtwet • Benoemt kenmerken van de watersnoodramp (1953, in Zeeland) • Benoemt belangrijke personen uit het vroegere Nederlandse koningshuis (Willem de Zwijger, Koningin Emma) 		
--	--	--

Verkeer - groep 6

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<ul style="list-style-type: none"> • Geeft aan dat regels in het verkeer voor de veiligheid van zichzelf en anderen zijn • Kent de betekenis van enkele borden waar je als fietser mee te maken krijgt (voorrangsborden, gebodsborden verbodsborden) • Kent tekens op de weg waar je als fietser mee te maken krijgt (haaiantanden, stopstreep) • Geeft verkeer van rechts voorrang tenzij borden anders aangeven • Geeft rechtdoor gaand verkeer op dezelfde voorrang 	<p>Methode “ Klaar.....over ‘ deel 6 “Stap Vooruit” , verkeersblad van Veilig Verkeer Nederland</p> <p>Verdere bronnen voor deze lessen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Internet • Digibordlessen en extra verkeersoefeningen op het digibord. • Eigen creativiteit van zowel leerkracht als leerling. 	<p>30 min per week</p>

Handvaardigheid/tekenen/textiele werkvormen - groep 6

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Expressie en fantasie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beeldt een verhaal uit (tekening, knutselwerk) <p>Materialen en technieken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Boetseren: smeert klei netjes aan als hij een foutje in kleiwerk heeft gemaakt • Knippen en plakken: maakt collages • Vouwen: vouwt een vouwwerkje volgens een werkblad <p>Tekenen en schilderen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tekent met houtskool • Tekent gezichten van opzij (en profile: één oog, helft van de mond) • Mengt met drie kleuren tot een vooraf bedachte kleur <p>Werkstukken en kunst bekijken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vertelt bij een abstract kunstwerk wat het uit zou kunnen beelden • Legt uit dat iedereen een andere mening/interpretatie over een kunstwerk kan hebben <p>Textiele werkvormen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt de stiksteek • Leert de techniek van linnen-binding • Maakt de moeilijke variant van pompoentechniek en het gebruik van ijzerdraad • Maakt de basistechnieken van borduurtechniek 	<p>Thematische werkstukken in de groep en met de vakleerkracht textiele werkvormen</p> <p>Creatieve opdrachten</p> <p>Vrije knutsel- en tekenmomenten</p>	<p>1 uur en 3 kwartier per week</p>

Muziek - groep 6

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Zingen</p> <ul style="list-style-type: none"> Zingt een eenvoudig lied bestaande uit twee coupletten (kent de melodie en tekst uit het hoofd) <p>Muziek maken</p> <ul style="list-style-type: none"> Speelt een eenvoudig ritme met een andere leerling <p>Muziek luisteren</p> <ul style="list-style-type: none"> Benoemt bij het luisteren naar diverse instrumenten welk instrument hij hoort (piano, fluit, trommel, trompet, viool) Telt het aantal tellen in een maat bij het horen van muziek Benoemt bij welke gelegenheid muziek past (feestmuziek, achtergrondmuziek) 	<p>Muziek les in de klas.</p> <p>Bij de muzieklessen wordt ingegaan op thema's in de klas.</p> <p>Er wordt gebruik gemaakt van programma 'Zangmakers' via het digitale schoolbord.</p>	<p>45 min per week</p>

Bewegingsonderwijs- groep 6

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p><u>Balanceren</u> Balanceren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loopt over een balk (10 cm) op 1 meter hoogte. • Loopt over een half instabiel smal balanceervlak (omgekeerde bank). • Staat 30 seconden op één been stabiel (rechts / links). <p>Rijden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rijdt staand op een skateboard op de grond. <p>Glijden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Glijdt vanaf een smalle glijbaan met afzweven. <p>Acrobatiek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt samen met een andere leerling een stoeltje, staan samen stabiel zonder hulp. <p><u>Klimmen</u> Klauteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klimt over de hoogste sport van het wandrek in rechte stand en gaat aan de andere kant weer naar beneden. • Klimt in een steile wand met touw (bijna recht wandrek) helemaal omhoog. <p>(Touw)klimmen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klimt zijwaarts via knopen in de touwen met hoogteverschillen. <p><u>Zwaaien</u> Schommelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duwt een medeleerling en houdt rekening met de wensen van de ander. <p>Hangend zwaaien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwaait aan de ringen 5 x met 2 stapjes in het midden met afspringen in de achterzwaai met hulp van andere leerlingen. <p>Steunend zwaaien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwaait steunend op de trapezestok door middel van een eigen aanloop. <p><u>Over de kop gaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt een koprol op een verhoogd vlak (60 cm, zie steunspringen). 	<p><u>Lessen bewegingsonderwijs</u></p> <p>Organisatie algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 vakken. • Klassikaal (met inleiding en afsluiting). <p>Didactische aanpak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Differentiatie d.m.v. verschillende opstellingen. • Uitbouwmogelijkheden t.a.v.: <p>Het arrangement (hoogte, afstand etc.). De uitvoeringswijze (hanteren spelmateriaal, uitvoering sprong, het landen). De reguleringswijze (manier van samenwerken of hulpverlening).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verwante activiteiten. • Doelen worden gesteld t.a.v. de individuele leerling. Eventueel doelen uit hogere groepen (groep 7,8 etc) worden gesteld aan talenten. <p><i>Met behulp van de uitbouwmogelijkheden worden activiteiten op maat gemaakt.</i></p> <p>Pedagogische aanpak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Altijd een succeservaring creëren. • Stimuleren. • Complimenteren. • Indeling op basis van homogene groepen of heterogene groepen (doelafhankelijk). <p><u>Spelen in het speellokaal</u> Leerkrachten kunnen gebruik maken van het speellokaal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Extra oefenen bewegingsvormen, zoals klimmen en klauteren, tikspelen, jongleren, bewegen op muziek etc. • Vrij spel. <p><u>Buiten spelen</u> Tijdens het buitenspelen worden de bewegingsvormen geoefend d.m.v. verwante activiteiten.</p>	<p>2 x 45 minuten.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Duikelt voorover aan de rekstok op borsthoogte. • Maakt een handstand oplopend tegen de muur. <p><u>Springen</u></p> <p>Vrije sprongen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Springt vanaf een hoge kast (diepspringen). <p>Steunspringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt een koprol op een verhoogd vlak (60 cm) <p>Loopspringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Springt vanuit een aanloop over een elastiek van 30 cm hoog. <p>Touwtjespringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Springt 3 keer in een springtouw dat door anderen gedraaid wordt. • Springt 3 keer touwtje om een zelf gedraaid springtouw. <p>Ver- en hoogspringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Springt met een hurksprong over een touw met schuine aanloop (begin Schotse sprong, 50 – 80 cm). <p><u>Hardlopen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Loopt estafette in een hindernis parcours. • Loopt estafette met vliegende wissel. <p><u>Mikken</u></p> <p>Wegspelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raakt een tennisbal met een slagplankje. • Slaat een hockeybal in de richting van een medespeler of doel. <p>Mikken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mikt een bal op een korf of een basket (2,5 meter hoogte, van 2 meter). <p><u>Jongleren</u></p> <p>Werpen en vangen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slingert een slingerbal weg. • Vangt 5 van de 6 met een boog naast het lichaam gegooid tennisballen met 2 handen. • Laat een frisbee horizontaal zweven. <p>Soleren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gooit een grote bal tegen de muur en vangt deze zonder stuit op de grond 		
---	--	--

<p>op.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dribbelt met 1 hand een parcours met een basketbal (verplaatsen). • Gooit een pittenzakje op vanaf een plankje en vangt deze met het plankje op. <p>Retourneren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bal via de muur naar elkaar kaatsen (voetbal). • Samen een shuttle hooghouden in gescheiden gebieden (badminton). <p><u>Doelspelen</u> Keeperspelen / lummelspelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan met een groep een doelspel aan de gang houden (bewegen en regelen) met geringe hulp van de leerkracht. <p><u>Tikspelen</u> Afgooispelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neemt risico om teamgenoten te bevrijden wanneer hij / zij zelf risico loopt. <p>Honkloopspelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slaat de bal geregeld in het veld en stopt meestal op tijd voor er gebrand wordt. • De veldspeler is af en toe betrokken bij het uitmaken van een loper. <p><u>Stoeispelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Houdt een leerling vast in twee verschillende houdgrepen. • Biedt weerstand wanneer een ander hem wil kantelen. • Biedt weerstand wanneer een ander hem van de mat probeert te duwen. <p><u>Bewegen op muziek</u> Bewegen n.a.v. het tempo van de muziek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loopt samen met een groepje op een geslagen ritme. <p>Bewegen n.a.v. de frasering in de muziek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zet in, stopt en verandert na 2 x 8 tellen (lopen, huppelen, stilstaan). <p>Een dans uitvoeren op muziek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verzint een eigen beweging kan na 8 tellen een nieuwe beweging maken (nadoen, of zelf verzinnen). <p><u>Helpen en opruimen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zet na een precieze instructie zelf een eenvoudige opstelling klaar van 3 elementen. <p><u>Spelregels</u></p>		
---	--	--

<ul style="list-style-type: none">• Houdt de tussenstand van een doelspel bij. <p><u>Inzicht in en accepteren van eigen mogelijkheden</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Accepteert hulp van alle leerlingen.• Feliciteert een ander met een overwinning.		
--	--	--

Spel - groep 6

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<ul style="list-style-type: none">• “Onderhandelt’ met een medeleerling om een activiteit te vinden die beiden willen uitvoeren	Deze doelen worden tijdens leeractiviteiten (leesspelletjes, SEV opdrachten, creatieve opdrachten) nagestreefd. Begeleid buiten spelen Zowel alleen spelen als met elkaar spelen heeft de aandacht. Er wordt meegespeeld door leerkracht, assistent en/of logopedist.	In pauzes en in combinatie met andere vakken